

Advertenties

Wij voor ons hebben een cyclisch terugkerende hobby: het lezen van advertenties. En op de advertentiepagina's van onze eigen bladen — we lezen lang niet alles! — zoeken we gaarne de zonzijde. We vermeien ons in de „dankbare” kinderen, die wereldkundig maken, dat hun geliefde ouders zooveel jaar getrouwd en dat zij zelve daar dankbaar voor zijn. We houden van advertenties waarin nevens den vader en de moeder ook een kleuter mededeeling doet van de geboorte van een broertje of zusje, en verblijden ons het meest over het feit, dat tusschen die ouders en de mede-adverteerende kleuter(s) nog zooveel eenstemmigheid bestaat als het op adverteeren aankomt. En temidden van zooveel klachten over de morele verwording van het gezin verheugt het ons vast te stellen, dat er toch ook nog goede gezinnen zijn, waar ouders en kinderen elkander verstaan.

Maar een bijzondere belangstelling hebben we voor de rubriek, die gerangschikt is onder het kopje „Huwelijken”, dit ter onderscheiding van een andere soortgelijke rubriek „Vraag en Aanbod”. We proeven en smaken zoo in die rubriek de poëzie des levens. En kunnen het ons zoo voorstellen, dat een nette, knappe en tevens slanke dame met eigen home kennismaking zoekt met dito heer; dat een Israëlietische vrouw (zakenvrouw) zeer begeerig is naar een man achter de toonbank. Het doet ons goed als we lezen, dat een doktersweduwe gaarne hertrouwen wil en weer met een dokter en stellen met vreugde vast, dat er dus betere doktersvrouwen zijn dan een eeuw geleden. Want we herinneren ons, dat Keesje Wijsman geb. Coornvelt uit „De Opstandigen” die apothekersluchtjes en geuren, „die de armenpraktijk meebracht” maar slecht verdragen kon en dat er in dat Leidsche doktershuis een complete schoonmaak als een heksensabbat werd gevierd, als het spreekuur was afgelopen. De vrouwen van nu zijn beter: Als een paard, dat terugverlangt naar den warmen stal verlangen ze terug naar de schoone geuren van een doktershuis. Over achteruitgang gesproken!

Maar bijzonder trof ons onlangs de volgende annonce:

Huwelijk. Jonge man, R.K. 29 j. zou gaarne in contact komen met alg. ontw. meisje 21-25 j. uit beter milieu.

Dat trof ons. Want onzen vriend Marnix hoorden we onlangs spreken over de toenemende macht van Rome en Romme. Thans ontdekken we, dat in die kringen de zelfbezinning komt: dat er R.K. jongelieden zijn, die een meisje willen trouwen uit beter milieu. Mochten de dames en heeren G.G. (dat betekent hier niet Gouverneur-Generaal), die het ook eens avonturen met een advertentie in Elsevier er 'n voorbeeld aan nemen. Maar als ze in beter milieu willen terecht komen doen ze beter een weg te bewandelen, die uitnemender is.

Toen grepen we naar „Kerknieuws”, en schrokken. We voegen er direct aan toe, dat de heer Scheps er zoo onschuldig aan is als 'n pasgeboren kind; aan onzen schrik n.l., over Kerknieuws spreken we niet. Maar de advertentiepagina bracht de mededeeling, dat zoo juist verschenen was: Hoofddijnen der Logica door Prof Dr Th. Vollenhoven met de aanbeveling van Kok: „Daar er in ons land heel weinig literatuur over dit onderwerp bestaat, dan zal dit beknopte werkje de belangstelling trekken van ieder, die wil leeren om te denken en te spreken (redeneeren), (betoogen) volgens de logische wetten”.

Kijk, daar schrokken we van. Want dat werkje kennen we. En den auteur kennen we ook. En daarom schrokken we van deze aanbeveling. Ze is ons te Dalmeijer-achtig. Ze doet ons teveel denken aan: „Hoe word ik een goed spreker?” Ze brengt ons in de sfeer van Castella. Wat zou Kok denken van 'n advertentie in dien geest? Zoo op de manier van:

Vroeger was ik lichtmatroos en stotterde ik. Thans vertegenwoordig ik de republiek van San Marino bij de Verenigde Naties, dank zij Castella en Hoofddijnen der logica?

Er is vandaag bezinning over de verhouding van Wijsbegeerte en levenspraktijk. We gelooven, dat ze ook op de reclame-afdeling van Kok noodig wordt. Om van Castella maar te zwijgen..... D. E. C.

af van die biljetten-kinderen-beeldspraak, en terug naar de biljetten-beloften-beeldspraak. En beloven zien dat God zijn verbond, zijn biljettenoetzeggingen en -aanzeggingen nimmer krenken zal. Maar eeuwig het opschrift van die biljetten gedenken zal.

Dr Bos zegt: we BEHANDELEN de kinderen als „rechtens” bij de gemeente behoorende. Ik ook. Ik laat ze die biljetten (beloften) zien. Maar als dr Bos ze „in het pakje” laat zitten zooals die bankbiljetten, die

wederbarende genade ZELF; het deelen dus in de BELOOFDE ZAAK. Het reeds daaraan deel hebben, dus 't wedergeboren zijn, als men daartoe rekenen wil de aanvangen van 't werk dat de Geest in de harten doet.

c. dr Bos merkt op: mijn nieuwe formule rekent de kinderen tot de kerk die in art. 27 geloofsbelijdenis en in Zondag 21 Catechismus bedoeld is. Zeker; maar hij heeft van die kerk een DEEL apart genomen, en de kinderen DAARTOE willen tellen (terwijl dan ds v. Teylingen dat „rekenen tot” weer op zijn manier lezen mag): Maar dat doen is niet juist. Wilde dr Bos de belijdenis volgen, dan moest hij ze rekenen tot de VERGADERING der ware christgelooften (in die VERGADERING zijn immers ook „boozen”). Maar hij rekent ze tot de GOEDEN, d.w.z. tot een bepaald deel der vergadering. Ook al weer een „goocheltoer”? Dr Bos laat dat grondleggende woord, dat in art. 27 Bel. vóór op staat, het woord „vergadering” loopen, en gaat dan verder lezen wat er van die LEDEN, die de wezensgetrouwe, wijl Woord-getrouwe leden zijn, gezegd wordt. Maar dat loslaten van het woord VERGADERING is ongeoorloofd. En schadelijk, nu eenmaal de strijd er is, en blijft, gezien dr Ridderbos. Waarom valt dr Bos nu zoo scherp tegen mij uit, en niet tegen dr J. Ridderbos, die deze nieuwe formule in dezen zoo prachtig vond als een „vette koe” in Farao's droom? Hij had, als ik zijn formule dan zoo verkeerd lees, moeten zeggen tot dr J. Ridderbos: Schilder doet aan goocheltoeren, maar u ook, dr J. Ridderbos. Ik kan het niet helpen, dat dr F. L. Bos me herinnert aan ds B. A. Bos, die ook ons te lijf ging, en dr J. Ridderbos hartelijk kwam bedanken, hoewel deze op het hoofdpunt precies hetzelfde beweerde als K. S. Vergeet niet, dat dr Ridderbos' opmerking over de „vette koe” verscheen in dezelfde week als waarin ik in „De Reformatie” die formule puur synodoerastisch noemde. Staat „De Roeper” soms tegenover synodoerastische figuren anders dan tegenover ons? Ik krijg ervan langs, dat vind ik natuurlijk erg best, maar dr Ridderbos krijgt geen woord te hooren. Hoe dit zij: ga niet een nevelgordijn leggen over de menschen, want dat is nu juist wat we op dr Ridderbos tegen hebben; doe dat vooral niet als ge ons telkens weer probeert duidelijk te maken dat Oosterbeek geen nevelgordijn kent.

d. Als nu dr Bos zegt: ik reken de kinderen tot de GOEDE leden der gemeente, dan moet hij, de formulering der belijdenis OP DIT PUNT overnemende, verder gaan. Hij moet de kinderen dan:

1. rekenen tot de ware christgelooften;
 2. rekenen tot wie al hun zaligheid verwachten in Jezus Christus;
 3. rekenen tot wie gewasschen zijn in zijn bloed;
 4. rekenen tot wie geheiligd en verzegeld zijn door den H. Geest;
 5. rekenen tot wie hun knie voor Baäl niet buigen;
 6. rekenen tot wie zalig worden (art. 28);
 7. rekenen tot wie zich afscheiden van wie niet van de kerk zijn;
 8. rekenen tot wie aangenomen hebbende den eenigen zaligmaker de zonde zullen vlieden en de gerechtigheid najagen (art. 29);
 9. rekenen tot wie God en den naaste liefhebben en niet afwijken noch ter rechter-noch ter linkerhand; hun vleesch kruisigende;
 10. rekenen tot de levende lidmaten.
- Dit alles is de consequentie als men de formule „tel-len tot de vergadering” verandert in „rekenen tot de-geenen in de vergadering die deelen niet maar in de be-lofte doch ook in de beloofde zaak.”
- Nu zegt dr Bos: ik doe met die kinderen als met bankbiljetten, hoor maar:

„Ik heb een stapel bankbiljetten gekregen. Maar me is daarbij gezegd: er kunnen ook onechte bij zijn. Misschien zelfs wel een heleboel. Maar gij kunt ze niet van de echte onderscheiden.

Wat doe ik nu?

Als ik een van die bankbiljetten van de stapel afneem, weet ik niet of het een echte is. Ik kan en mag hem niet als echt uitgeven.

Maar toch gooi ik hem niet weg. Neen, neen. Ik doe hem weer bij het pakje en zorg ervoor net zo goed als voor mijn andere geld. Straks zal ik er mis-schien een aantal verkeerde biljetten uit kennen. Dan doe ik die, als ik dat heel goed weet, als waardeloos weg.

Voor het overige wacht ik totdat mijn bank-directeur ze met zijn onfeilbaar onderscheidingsver-mogen schift.

Tot zolang reken ik het hele pakje bij mijn geld. Ik stop het netjes in de brandkast, waarin ik al mijn geld bewaar.

Wie zou dat niet doen?

Zo staat het ook met de kinderen der gemeente”.

Tot zoover dr Bos.

Het is een aardig beeld. Maar ik heb enkele bezwaren: a. Het beeld gaat mank, zooals elk ander beeld. Een bankbiljet is 'n BELOFTE. Een MEDEDEELING. Een GARANTIEBEWIJS. De Staat zegt: dit papiertje is misschien nog geen cent waard aan drukkosten en teekenkosten. Maar goed: hier kunt u lezen: de Neder-landsche Bank BETAALT aan toonder dit en dat. Kom maar op; u krijgt het zilver en goud dadelijk, als u komt op ons kantoor (niet glimlachen, want dan raken we het stuur kwijt).

b. Nu zijn er ook valsche biljetten. Dat betekent:

er is een meneertje ergens in een kelder gekropen, die dat formulier-van-belofte gaat namaken, en erop vertelt, niet, dat HIJ dat zilver en goud zal uitbetalen aan toonder, maar dat de NEDERLANDSCHE BANK dat doen zal. Het is dus een brutaal stukje liegkunst.

c. Daarom past dat beeld heele-maal niet op de „kinderen”. Het zou alleen passen op een nagemaakt evangelie. Op valsche beloften, die iemand uitgeeft als waren ze van God, maar God heeft er niets van voor zijn rekening genomen. Als een dominee zegt tot een van zijn jonge gemeenteleden: als jij gelooft in den Heere Jezus, dan word jij zalig, mijn jongen, dan geeft die dominee een echt bankbiljet uit: Gods naam staat erop, en hij geeft uit wat de Heere hem beval uit te geven. Maar als een „gebedsgenezer” zegt: als jij gelooft, dan zal jouw reumatiek binnen 24 uur uit je lichaam zijn, arm vrouwje; of: als jij gelooft, dan krijg je, net als Sara, binnen een jaar een kind, jij moederlooze; of: als jij gelooft, dan kun je morgen op de glasblazerij gaan werken, jij zware tuber-culosepatiënt, dan geeft die gebedsgenezer valsche biljetten uit; daar heeft de Heere geen garantie voor gegeven. Ik wou liever wat andere beelden hebben dan die bankbiljetten-rede-neeringen.

d. Maar overigens, afgezien daarvan: wat is nu voorts nog het vermoeden van dr Bos' beeldspraak? Hij zegt hier, hoe hij met die bankbiljetten doet: hij legt ze allemaal BIJ HET PAKJE. Daar legt hij de kwade bij de goede. En het PAKJE blijft onaangesproken tot dat hij zekerheid krijgt op een goeie dag.

e. Nu, laat dr Bos dan aan zijn beeld trouw blijven. Laat hem de kinderen dan bij „het pakje”, d.w.z. BIJ DE VERGADERING laten. Maar laat hem geen for-mule in elkaar zetten met een synodoerastischen dominee, welke formule na vier jaren theologen-twisten met veel geleerdheid komt verzekeren: ik reken al die biljetten tot de GOEDE. Als dat meenens is, wel, haal ze dan resoluut uit het pakje, en geef ze uit aan den bakker en aan den groenteman. Maar als u ze in het pakje laat: zeg dan niet: ik reken ze tot de goede, want dat is dan, met eerbied gezegd: 'n beetje nonsens. Het is de heele zaak wán trouwen, terwijl dat moole citaat uit het dankgebed, en de bede om als-tu-blijft de nieuwe formule met gebeden-om-eenheid te vergezellen juist weer den anderen kant uit redeneerde, n.l. dezen kant uit: begin de heele collectie te vertrouwen. IN HET PAKJE LATEN, en wachten beteekent: collectief wantrouwen. Dr H. N. Ridderbos zal bij dat beeld van dr Bos een kanteekening kunnen maken: wan-trouwens-collectivisme. Deed hij het maar eens; maar ik moet het eerst zien.

Als dr Bos dan ook zijn bankbiljetten passage be-sluit met de woorden:

„God vertrouwt ze ons toe als „lidmaten van de gemeente van Christus”, hoewel Hij erbij zegt dat ze niet alle echt zijn”

dan zou ik willen opmerken: zoostaaandezaken niet. God vertrouwt de kinderen ons toe, niet om ze als dood papier in het pakje te laten (straks zal dr Bos gaan praten over „uitwendig” lidmaatschap! Hij moet maar durven!), niet om ze ongebruikt weg te leggen (dat heet hier euphemistisch: bewaren!), bang om onze vingers eran te branden, maar Hij zegt: hier is de VERGADERING waaraan ik de UIT-REIKING van MIJN bankbiljetten (beloften) heb toevertrouwd; houd aan die kinderen die BELOFTEN voor, d.w.z. predik hun de beloften, en wek hen op, om de han'teekening van DE BANK, d.w.z. van God ZELF goed te vertrouwen, en als ze dat dan doen, dan zal dat MIJN werk zijn, maar het zal tot stand gebracht zijn door het MIDDEL van de rechte waardschating der bankbiljetten Gods, zijn beloften.

Zoo alleen komen we uit de beeldspraak.

Want in den grond der zaak loopen we gevaar, te vervallen in lijdelijkheid. Natuurlijk bedoelt dr Bos dat in geen deele. Maar zijn bankbiljettenbeeldspraak wekt associaties die anderen tot lijdelijkheid kunnen brengen. Hij zegt:

Nu mogen we niet zeggen: we houden ze hoofd voor hoofd voor echt; we beschouwen ze individueel als waar zaad.

Maar we mogen wel zeggen: we rekenen ze bij de echte gemeente van Christus. Met alle nodige voorbehoud in de beschouwing, behandelen we ze toch rechtens als erbij behorende. We moeten dat zelfs doen. Want de Heere heeft ze er zelf bij ge-voegd.

Dat eerste zinnetje, daar zit het gevaar in. En daarna in het tweede. „We houden” „ze”, „niet hoofd voor hoofd” voor „echt”, „Ze”, dat zijn hier de kinderen. Dat wil ik wel gelooven, net als dr J. Ridderbos, met heel zijn synode, Maar de BANKBILJETTEN, die GOD op de kerktafel legt, wel, dr Bos, die houd ik ALLEMAAL voor echt. Niet voor deels volle 100 % biljetten, en deels niet-volle-100% biljetten, maar alle-maal. EN wat de kinderen betreft: ALLEMAAL ZUL-LEN ZE WORDEN BEHANDELD ECHT NAAR DIE ECHTE BILJETTEN. Want daar stond een belofte op, en ook een dreigement. Wie het biljet vervalschte, en de bank niet vertrouwde, die zou arm blijven, met een zak vol waardeloze papiertjes, zonder dat hij kon koopen op de markt der vrije genade. Ik wou maar eens